

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul VI — Nr. 131

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 27 mai 1994

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
HOTĂRĂRI ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR	
20. — Hotărâre privind avizarea unei propuneri legislative	1
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
45. — Decizie privind constituționalitatea Regulamentului Camerei Deputaților, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 25 februarie 1994	2—5
46. — Decizie privind constituționalitatea Regulamentului Senatului	5—11

HOTĂRĂRI ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRĂRE

privind avizarea unei propuneri legislative

În temeiul art. 61 alin. (4) din Constituția României și al art. 69 din Regulamentul Camerei Deputaților,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Comisia specială instituită prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 6/1994 va aviza și propunerea legislativă privind minoritățile naționale

Art. 2. — Termenul prevăzut la art. 2 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 6/1994 se prelungește până la 15 octombrie 1994.

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 23 mai 1994.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ADRIAN NĂSTASE

București, 23 mai 1994.
Nr. 20.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I E

privind constituționalitatea Regulamentului Camerei Deputaților,
publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 25 februarie 1994

Curtea Constituțională a fost sesizată de către președintele Camerei Deputaților, prin adresa nr. 8 din 1 martie 1994, ca, în conformitate cu prevederile art. 144 lit. b) din Constituție și ale art. 21 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității Regulamentului Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea nr. 8 din 24 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 25 februarie 1994.

Deoarece sesizarea a fost formulată chiar de către președintele Camerei Deputaților, nu s-a mai cerut și un punct de vedere, art. 21 din Legea nr. 47/1992 neprevăzând această obligație într-o atare situație.

Având în vedere dispozițiile art. 144 lit. b) din Constituție, precum și ale art. 2, art. 3, art. 12 și art. 21 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională constată că este competentă să verifice constituționalitatea Regulamentului Camerei Deputaților.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

ținând seama de prevederile Constituției, ale Legii nr. 47/1992 și ale Regulamentului Camerei Deputaților, precum și de raportul judecătorului-raportor, reține următoarele :

Pentru examinarea conformității prevederilor Regulamentului Camerei Deputaților cu prevederile Constituției se impune, mai întâi, precizarea naturii juridice și a locului acestui regulament în sistemul actelor normative și desigur a sferei normelor juridice pe care, potrivit Constituției, regulamentul o poate acoperi.

Parlamentul României poate adopta, potrivit Constituției, următoarele categorii de acte juridice : legi constituționale, legi organice, legi ordinare [art. 72 alin. (1)] ; regulamentul ședințelor comune [art. 62 alin. (1)] ; moțiunea de cenzură (art. 112). Fiecare Cameră a Parlamentului poate adopta următoarele acte juridice : regulamentul propriu de organizare și funcționare [art. 61 alin. (1)] ; hotărâri [art. 64 și art. 74 alin. (2)] ; moțiuni [art. 64 și art. 111 alin. (2)].

Din examinarea acestor dispoziții constituționale, precum și a celor care prevăd procedura de legiferare (art. 72—78) rezultă că Regulamentul Camerei Deputaților, prin conținutul și procedura de adoptare, nu se încadrează în categoria legilor. Aceasta pentru că, spre deosebire de lege, regulamentul poate reglementa numai organizarea internă și funcționarea Camerei, este votat numai de către o Cameră și nu este supus promulgării. Este adevărat că art. 74 din Constituție stabilește că hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă, ca și legile organice, cu votul majorității membrilor fiecărei Camere, dar acest lucru nu este îndestulător pentru a da regulamentul o altă natură juridică decât aceea de hotărâre.

Majoritatea absolută impusă de Constituție pentru adoptarea unei asemenea hotărâri urmărește să asigure o exprimare cât mai largă a voinței deputaților în prevederile regulamentare, lucru firesc într-un sistem parlamentar democratic care implică, prin definiție, o majoritate și o opoziție parlamentară. Iată de ce Regulamentul Camerei Deputaților este o hotărâre și urmează a fi supus regimului constituțional al acestei categorii de acte juridice.

Cât privește sfera normelor juridice care, potrivit Constituției României, este de nivelul Regulamentului Camerei Deputaților, trebuie stabilită prin identificarea efectelor juridice rezultând din sistematizarea dispozițiilor constituționale privind Parlamentul, precum și prin interpretarea art. 61 alin. (1) coroborat cu art. 66—71 din legea fundamentală.

Reglementările constituționale privind Parlamentul României au următoarea structură : Organizare și funcționare (secțiunea 1) ; Statutul deputaților și al senatorilor (secțiunea a 2-a) ; Legiferarea (secțiunea a 3-a).

Această structurare tehnică juridică nu rămâne fără importante consecințe juridice cât privește conținutul normativ al Regulamentului Camerei Deputaților. Ea explică și motivează unele constatări ale Curții privind constituționalitatea prevederilor regulamentare.

Din această structurare a dispozițiilor constituționale, precum și din interpretarea art. 61 alin. (1), art. 66—71 și art. 74 alin. (1) din Constituție rezultă următoarele constatări :

1. Prevederile Regulamentului Camerei Deputaților sunt constituționale în măsura în care privesc numai organizarea internă și funcționarea Camerei Deputaților.

2. Aceste prevederi sunt constituționale numai în măsura în care nu reglementează materii care, potrivit dispozițiilor constituționale, trebuie reglementate prin alte acte juridice.

3. În legătură cu statutul deputaților, urmează a se observa că prin Constituție acesta este reglementat distinct de organizarea internă, de unde rezultă indubitabil că regulamentul nu poate depăși limitele organizării proprii. Este fără îndoială că, în general, un regulament de organizare și funcționare a unei structuri, inclusiv statale, poate conține și reguli de statut al membrilor ce compun structura respectivă. În situația în care însă legea dispune că acest lucru nu este posibil, regulamentul nu poate cuprinde asemenea norme. Putem constata că asemenea limitări sunt prevăzute explicit prin Constituție, ele rezultând din structura dispozițiilor privind Parlamentul României, precum și din conținutul textelor constituționale ale art. 68 potrivit căruia alte incompatibilități decât cele prevăzute în lege organică ; art. 71 potrivit căruia creșterea indemnizației și celelalte

drepturi se stabilesc prin lege. Desigur, există și dispoziții constituționale care stabilesc chiar ele probleme de statut al deputaților.

Ca atare, față de aceste dispoziții de o claritate incontestabilă, rezultă intenția Constituției de a scoate anumite prevederi din sfera de reglementare a regulamentului.

Mai mult, aceste dispoziții constituționale urmăresc să realizeze o simetrie între reglementările cuprinse în regulamentele celor două Camere parlamentare, din moment ce ele au aceeași legitimitate, cu mici deosebiri, aceleași imputerniciri și, desigur, deputații și senatorii au același statut.

4. Din moment ce Regulamentul Camerei Deputaților este o hotărâre care reglementează organizarea internă și proprie a Camerei, prevederile sale nu pot stabili drepturi și obligații decât pentru deputați, precum și pentru autoritățile, demnitarii și funcționarii publici, în funcție de raporturile constituționale pe care le au cu Camera. Ca atare, prin Regulamentul Camerei Deputaților nu se pot stabili drepturi și mai ales obligații în sarcina unor subiecte de drept din afara Camerei Deputaților, subiecte de drept care nu se încadrează în cele circumstanțiate mai înainte. Asemenea prevederi pot cuprinde numai legile, în accepțiunea de acte juridice ale parlamentului.

5. Regulamentul Camerei Deputaților fiind un act juridic inferior Constituției și legilor nu poate cuprinde reguli de fond ce sunt de domeniul acestora, dar poate cuprinde reguli de procedură pentru realizarea acestor reglementări.

Aceste reguli trebuie să permită doar valorificarea dispozițiilor constituționale și legale, neputându-le afecta în ceea ce privește domeniul de reglementare și conținutul.

6. Unele articole din Regulamentul Camerei Deputaților reproduc fidel articole din Constituție, procedeu utilizat frecvent în legislația românească. Evident, în asemenea situații, constituționalitatea acestor prevederi este în afara discuției.

Față de precizările de principiu făcute mai înainte, următoarele prevederi ale Regulamentului Camerei Deputaților urmează a fi considerate neconstituționale :

Art. 7, potrivit căruia invalidarea alegerii se poate propune numai pentru fraudă electorală. Legea nr. 68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, prin art. 25 lit. f), dă dreptul Biroului Electoral Central să anuleze alegerile dintr-o circumscripție electorală în cazul în care votarea și stabilirea rezultatului alegerilor au avut loc prin fraude de natură să modifice atribuirea mandatelor. Ca atare, fraudă electorală este un motiv de anulare a alegerilor. Validarea alegerii, o spune, deși indirect, chiar art. 6 din Regulamentul Camerei Deputaților, implică verificarea legalității alegerii deputaților, ceea ce înseamnă, evident, mai mult decât verificarea fraudei electorale.

Ca atare, invalidarea nu se poate limita numai la fraudă electorală, ci și la neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile constituționale și legale privind alegerea deputaților, cum ar fi condițiile pentru a candida, soluționarea contestațiilor de către birourile electorale și justiție, respectarea prevederilor legale referitoare la atribuirea mandatelor etc. Acesta este sensul validării prevăzute în art. 67 alin. (1) din Constituție, iar art. 7 din regulament restrânge acest sens.

Art. 18, privind părăsirea unui grup parlamentar și interdicția trecerii în altul, vine în contradicție cu art. 61 alin. (3), precum și cu art. 66 din Constituție, ca fiind o îngrădire a mandatului reprezentativ. De altfel, în legătură cu această problemă, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 44/1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 10 august 1993, iar conform art. 145 alin. (2) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii.

Art. 20. Formularea alin. 1, care stabilește alegerea Biroului permanent, creează aparența a două structuri distincte, și anume : președintele Camerei Deputaților și Biroul permanent. Or, art. 61 alin. (2) din Constituție este în sensul că Biroul permanent al Camerei Deputaților cuprinde președintele și ceilalți membri. De altfel, dacă s-ar fi reluat formularea din titlul secțiunii, o asemenea neconformitate ar fi fost evitată.

De asemenea, adaosul din alin. 3, *pe cât posibil*, este în conflict cu art. 61 alin. (5) din Constituție care este categoric. Textul este deci neconstituțional deoarece adaugă la Constituție.

Art. 23 alin. 2, privind stabilirea numărului de locuri în Biroul permanent prin folosirea cuvântului *unor*, creează impresia și posibilitatea excluderii altor grupuri parlamentare, venind astfel în conflict cu dispozițiile art. 61 alin. (5) din Constituție care impune respectarea configurației politice a Camerei, fără rezerve.

Art. 48 alin. 2, privind dreptul comisiei de a decide ca anumite lucrări să se desfășoare fără prezența unor reprezentanți ai Guvernului, contravine art. 110 alin. (2) din Constituție, mai ales că unii miniștri pot fi și deputați. Potrivit art. 110 alin. (2), membrii Guvernului au acces la lucrările Parlamentului, iar prin *Parlament* urmează a se înțelege toate structurile sale, nu numai Camerele. Ca atare, este o exagerare evidentă și contrară Constituției ca un ministru să fie primit la activitatea unei comisii doar la chemarea acesteia. De altfel, accesul membrilor Guvernului la lucrările Parlamentului este o consecință a votului de încredere acordat Guvernului și, ca atare, acest acces trebuie să fie liber și asigurat.

Art. 71, prevăzând dreptul comisiei de anchetă de a cita *orice persoană*, contravine mai multor dispoziții constituționale. Ancheta parlamentară este un mijloc de realizare a controlului parlamentar, iar acest control este circumstanțiat cât privește subiectele supuse controlului prin art. 110 din Constituție. Desigur și alte dispoziții constituționale stabilesc un drept de control, dar cu nuanțări și precizări precum art. 31 alin. (5), potrivit căruia controlul parlamentar asupra serviciilor publice de radio și de televiziune se reglementează prin lege organică.

Anumiți demnitari și funcționari publici nu pot fi însă controlați prin comisiile de anchetă deoarece Constituția, stabilind raporturile juridice dintre autoritățile publice, instituie reguli distincte.

Astfel, Președintele României poate fi pus sub acuzare pentru înaltă trădare, în condițiile art. 84 alin (3) din Constituție, numai de către Camera Deputaților și Senat, în ședință comună, cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor. De asemenea, el poate fi suspendat în funcție în condițiile art. 95 din Constituție, de Camera Deputaților și Senat,

în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor, iar eventualele explicații privind faptele ce i se impută pot fi date Parlamentului și nu unei comisii.

Totodată, judecătorii sunt independenți și se supun numai legii [art. 123 alin. (2) din Constituție], iar rolul de consiliu de disciplină pentru ei îl are numai Consiliul Superior al Magistraturii [art. 133 alin. (2) coroborat cu art. 124 alin. (1) din Constituție]. Orice dispoziție regulamentară care ar implica posibilitatea citării unui judecător în fața unei comisii parlamentare de anchetă încalcă evident dispozițiile constituționale care stabilesc, chiar dacă implicit, separația puterilor în stat și, desigur, independența judecătorilor și supunerea lor numai legii. De asemenea, citarea unui cetățean în fața unei comisii parlamentare, ca martor sau în orice altă calitate, contravine dispozițiilor constituționale privind libertățile cetățenești și justiția. Desigur, nimic nu împiedică comisiile parlamentare să invite anumite persoane pentru a da relații în legătură cu obiectul anchetei.

De altfel, art. 68 al Regulamentului Camerei Deputaților delimitează sfera controlului și o corobare a art. 71, care prevede atribuțiile comisiei de anchetă, cu acest articol ar fi evitat depășirea competențelor. În legătură cu acest text este aplicabilă constatarea făcută la pct. 4 din considerentele prezentei decizii.

În fine, cât privește art. 71 alineatul penultim, el contravine art. 108 din Constituție care dă numai Camerei Deputaților dreptul de a cere urmărirea penală a miniștrilor. De aceea nu se justifică trimiterea la o altă autoritate.

Art. 84 alin. 1 omite nejustificat enumerarea la subiectele inițiativei legislative a „cel puțin 500.000 de cetățeni cu drept de vot” [art. 146 alin. (1) din Constituție]. În structura Constituției, inițiativa legislativă trebuie să se refere la *categoriile de legi* astfel cum sunt prevăzute ele de către art. 72 din Constituție. Or, legile constituționale sunt una dintre aceste categorii, lucru confirmat și de regulament prin art. 107. Este deci o omisiune care este parțial reparată prin art. 113 alin. 1 din regulament. De altfel, în structura regulamentului, despre legile constituționale se vorbește numai la procedura de vot. În funcție de reconsiderarea acestui text, trebuie completate corespunzător și celelalte prevederi ale secțiunii, implicit cele de la mediere, cu luarea în considerație și a art. 147 alin. (2) din Constituție.

Art. 113 alin. 5, care prevede majoritățile necesare adoptării actelor, prin exprimarea „celelalte hotărâri” restrânge sfera actelor pe care le poate adopta Camera Deputaților. De aceea, constituțional, ea trebuie înlocuită cu exprimarea *celelalte acte*.

Art. 114, care dă rol decisiv votului președintelui Camerei în caz de paritate de voturi, contravine dispozițiilor constituționale privind majoritățile cerute pentru adoptarea actelor, dispoziții ce nu fac asemenea delimitări (vezi art. 74 din Constituție).

Singura soluție constituțională rezultând din poziția juridică egală la vot a tuturor deputaților este, în situația parității de voturi, repetarea votului.

Art. 118, privind dezbaterea obiecției de neconstituționalitate, detaliază, la nivelul deciziei parlamentare, prevederile constituționale privind controlul constituționalității.

Din modul cum sunt redactate prevederile acestui articol nu rezultă diferența constituțională în ceea ce privește efectele deciziilor Curții Constituționale pronunțate în controlul prealabil al legilor și în controlul constituționalității regulamentelor, care este un control posterior sau sancționator.

Rezultă că, și în cazul unei decizii de neconstituționalitate a unor prevederi regulamentare, decizia Curții Constituționale poate fi înlăturată prin votul Camerei.

Ca atare, acest articol contravine art. 145 alin. (1) din Constituție care prevede posibilitatea înlăturării obiecției de neconstituționalitate numai pentru legi. În cazul Regulamentului Camerei Deputaților, art. 22 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale obligă Camera să reexamineze dispozițiile, pentru punerea lor de acord cu prevederile Constituției.

Art. 124 alin. 4, privind mijloacele de informare în masă, contravine dispozițiilor constituționale privind libertatea de exprimare și dreptul la informare (art. 30 și art. 31). În litera și spiritul Constituției, comentarea în presă ține de libertatea de exprimare și de dreptul la informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice. Denaturarea informațiilor, abaterile, încălcarea regulilor se înscriu în sfera largă a delictelor de presă, iar acestea, potrivit art. 30 alineatul final din Constituție, se stabilesc prin lege, care, desigur, numai ea poate stabili și sancțiunile.

Art. 128 alin. 2 partea finală, care dă dreptul președintelui Camerei de a decide dacă verificarea cvorumului legal este necesară, înlocuiește aprecierea (votul) Camerei într-o problemă importantă și delicată, contravenind art. 64 din Constituție.

Art. 148 alineatul final, privind răspunsurile la întrebări, contravine dispozițiilor art. 112 alin. (1) din Constituție care nu limitează sursele (cauzele, motivele) motiunii de cenzură.

Art. 156 alin. 2, circumscriind interpelarea numai la adresa Guvernului, contravine dispozițiilor art. 111 alin. (1) din Constituție care obligă și pe membrii Guvernului să răspundă la interpelări.

Art. 162 alin. 2 și 3, privind dreptul deputaților de a cere informații și date, contravine dispozițiilor art. 110 din Constituție care permit solicitarea de informații și documente doar de către Camere sau de către comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora, iar solicitarea acestora este legată de informarea Parlamentului. Apoi, din formularea largă ar rezulta posibilitatea intervenției deputatului în sfera puterii judecătorești. Un asemenea lucru este neconstituțional și cu consecințe imprevizibile.

Art. 168 alin. 2. Definiția dată imunității parlamentare este inutilă și, desigur, neconstituțională deoarece art. 69 și 70 din Constituție îi delimitează sfera. Modul de redactare a alin. 2 este neconstituțional fiindcă prin ambiguitatea sa poate primi interpretări care depășesc această sferă.

Art. 171 alin. 2, stabilind infracțiuni și pedepse, contravine dispozițiilor art. 72 alin. (3) lit. f) din Constituție potrivit cărora infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora se stabilesc prin lege organică, precum și ale art. 23 alin. (9) din Constituție potrivit cărora nici o pedeapsă nu poate fi aplicată decât în condițiile și în termenul legii.

Art. 171 alin. 1, 3 și 4, privind protecția juridică, contravin dispozițiilor art. 16 din Constituție, creând privilegiul unor categorii de cetățeni, precum și ale art. 72 alin. (3) din Constituție.

Art. 175, privind definirea funcțiilor publice de autoritate, contravine dispozițiilor art. 72 alin. (3) lit. i) din Constituție, potrivit cărora statutul funcționarilor publici se stabilește numai prin lege organică, iar nominalizarea funcțiilor publice de autoritate este o problemă de statut al funcționarilor, deci de lege, mai ales că determinarea acestor funcții trebuie să fie aceeași și pentru Senat.

Art. 178. Prin aplicarea acestui text, vag redactat, se pot crea situații contrare Constituției, atât timp cât nu precizează ce fel de funcții conferite de state străine pot ocupa deputații români. Apoi, aceasta este o problemă de statut al parlamentarului.

Art. 192, partea finală este neconstituțional pentru că impune obligații consiliilor locale și județene. Un asemenea lucru îl poate face numai legea, iar dispoziția regulamentară încalcă art. 119 din Constituție privind principiul autonomiei locale.

Art. 192, art. 193 și art. 194, privind unele drepturi, sunt neconstituționale deoarece stabilesc probleme ce țin de statutul deputaților.

Art. 195 alin. 2 partea finală și alin. 3, privind absențele, contravin regulilor privind cvorumul legal și majorităților impuse de Constituție pentru adoptarea actelor Parlamentului, stabilite prin art. 64 și art. 74. Faptul că deputatul nu este considerat absent ține de disciplina în Cameră, dar regulamentul nu poate evita respectarea exigențelor constituționale privind majoritatea.

Art. 196, privind concediile, este neconstituțional deoarece stabilește probleme ce țin de statutul deputaților, fiind vorba de drepturi ale parlamentarilor.

Art. 208, interzicând asocierea personalului încadrat în serviciile Camerei Deputaților în partide politice și dreptul la grevă, este neconstituțional. El încalcă dispozițiile art. 37 alin. (3) din Constituție potrivit cărora categoriile de funcționari care nu se pot asocia în partide politice se stabilesc prin lege, precum și dispozițiile art. 40 alin. (2) din Constituție potrivit cărora tot legea stabilește limitele exercitării dreptului la grevă.

Având în vedere considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. b) din Constituție și ale art. 13 alin. (1) lit. A. b) din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Constată că art. 7, art. 18, art. 20 alin. 1 și alin. 3, art. 23 alin. 2, art. 48 alin. 2, art. 71, art. 84 alin. 1, art. 113 alin. 5, art. 114, art. 118, art. 124 alin. 4, art. 128 alin. 2 partea finală, art. 148 alineatul final, art. 156 alin. 2, art. 162 alin. 2 și alin. 3, art. 168 alin. 2, art. 171, art. 175, art. 178, art. 192, art. 193, art. 194, art. 195 alin. 2 partea finală și alin. 3, art. 196 și art. 208 din Regulamentul Camerei Deputaților sunt neconstituționale.

2. Prezenta decizie se comunică Camerei Deputaților și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deliberarea a avut loc la data de 17 mai 1994 și la ea au participat Vasile Gionea, președinte, Viorel Mihai Ciobanu, Mihai Constantinescu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Florin Bucur Vasilescu și Victor Dan Zlătescu, judecători

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

prof. dr. VASILE GIONEA

Magistrat-asistent,
Gabriela Dragomirescu

București, 17 mai 1994.

Nr. 45.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

privind constituționalitatea Regulamentului Senatului

Cu adresa nr. 273 din 7 martie 1994, președintele Senatului a solicitat Curții Constituționale examinarea Regulamentului Senatului*), adoptat prin Hotărârea nr. 16 din 30 iunie 1993, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 27 iulie 1993, sub aspectul legitimității sale constituționale. Temeiul legal al sesizării îl constituie prevederile art. 144 lit. b) din Constituție, potrivit cărora Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, precum și prevederile art. 21 din Legea nr. 47/1992.

Totodată, Curtea Constituțională a fost sesizată și de grupul parlamentar al U.D.M.R. din Senat cu privire la neconstituționalitatea art. 160 alin. 2 din Regulamentul Senatului, referitor la obligația senatorilor de a depune jurământul prevăzut de art. 82 alin. (2) din Constituție. În esență, se susține că această prevedere este neconstituțională întrucât nu a fost prevăzută de Constituție, parlamentarilor nu le-ar reveni obligația de a respecta legea în aceeași calitate, ci în aceea de cetățeni, îndatorirea de a depune un jurământ ar fi echivalentă cu un mandat imperativ, prohibit de art. 66 din Constituție și ar contraria pluralismului politic.

*) Regulamentul Senatului a fost modificat și completat prin Hotărârea Senatului nr. 12 din 23 martie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 87 din 4 aprilie 1994.

În temeiul art. 21 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, s-a cerut punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului care, cu adresa nr. XXII/14/1994, a comunicat acest punct de vedere, solicitând respingerea sesizării, întrucât jurământul de credință este conform obligației constituționale a cetățenilor de a respecta legea și supremația Constituției, constituind legământul solemn al senatorilor de a-și îndeplini cu credință față de țară și față de popor funcția publică în care au fost aleși. De aceea se consideră că jurământul poate fi instituit prin regulament, care, reglementând organizarea și funcționarea Senatului, trebuie să cuprindă „drepturile și obligațiile, ca și alte componente ale statutului senatorului”.

Curtea constată că, potrivit art. 144 lit. b) din Constituție și art. 3, art. 12 și art. 21 din Legea nr. 47/1992, este competentă să se pronunțe asupra constituționalității Regulamentului Senatului, fiind legal sesizată de președintele Senatului, cu privire la întreg cuprinsul regulamentului, și de un grup parlamentar, cu privire la art. 160 alin. 2 din regulament.

Prin Încheierea din data de 20 aprilie 1994, cele două sesizări au fost conexe întrucât, cu referire la art. 160 alin. 2 din regulament, ele au același obiect. Față de cele arătate,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

ținând seama de sesizarea președintelui Senatului cu privire la controlul constituționalității Regulamentului Senatului, de sesizarea grupului parlamentar al U.D.M.R. cu privire la neconstituționalitatea art. 160 alin. 2 din regulament, de punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului cu privire la sesizarea grupului parlamentar al U.D.M.R., de rapoartele judecătorilor-raportori asupra acestor sesizări, precum și de prevederile art. 144 lit. b) din Constituție și ale art. 21 și următoarele din Legea nr. 47/1992, reține următoarele :

Pentru examinarea conformității prevederilor Regulamentului Senatului cu prevederile Constituției se impune precizarea, în prealabil, a naturii juridice și a locului acestui regulament în sistemul actelor normative și al sferei normelor juridice pe care, potrivit Constituției, regulamentul le poate institui.

Parlamentul României poate adopta, potrivit Constituției, următoarele categorii de acte juridice : legi constituționale, legi organice, legi ordinare [art. 72 alin. (1)] ; regulamentul ședințelor comune [art. 62 alin. (1)] ; moțiunea de cenzură (art. 112). Fiecare Cameră a Parlamentului poate adopta următoarele acte juridice : regulamentul propriu de organizare și funcționare [art. 61 alin. (1)] ; hotărâri [art. 64 și art. 74 alin. (2)] ; moțiuni [art. 64 și art. 111 alin. (2)].

Din examinarea acestor dispoziții constituționale, precum și a celor care prevăd procedura de legiferare (art. 72—78), rezultă că Regulamentul Senatului, prin conținutul și procedura sa de adoptare, nu se încadrează în categoria legilor. Aceasta pentru că, spre deosebire de lege, regulamentul poate reglementa numai organizarea internă și funcționarea Camerei, este votat numai de către o Cameră, nu este supus promulgării. Este adevărat că art. 74 din Constituție stabilește că hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă, ca și legile organice, cu votul majorității membrilor fiecărei Camere, dar aceasta majoritate nu este îndestulătoare pentru instituirea prin regulament a altă natură juridică decât aceea de hotărâre.

Majoritatea absolută impusă de Constituție pentru adoptarea Hotărârii privind Regulamentul Senatului urmărește să asigure o exprimare cât mai largă a voinței senatorilor în prevederile regulamentare, cerință firească într-un sistem parlamentar democratic, care implică, prin definiție, o majoritate și o opoziție parlamentară. Iată de ce Regulamentul Senatului se adoptă printr-o hotărâre și urmează a fi supus regimului constituțional al acestei categorii de acte juridice.

Cât privește sfera normelor juridice care, potrivit Constituției, este de nivelul regulamentului, ea trebuie stabilită prin identificarea efectelor juridice rezultând din sistematizarea dispozițiilor constituționale privind Parlamentul, precum și prin interpretarea art. 61 alin. (1) coroborat cu art. 66—71 din legea fundamentală.

Reglementările constituționale privind Parlamentul au următoarea structură : Organizare și funcționare (secțiunea 1) ; Statutul deputaților și al senatorilor (secțiunea a 2-a) ; Legiferarea (secțiunea a 3-a).

Această structură tehnico-juridică are importante consecințe juridice în ceea ce privește conținutul normativ al Regulamentului Senatului. Din interpretarea ei, precum și a dispozițiilor art. 61 alin. (1), art. 66—71 și art. 74 alin. (1) din Constituție rezultă următoarele :

1. Prevederile Regulamentului Senatului sunt constituționale în măsura în care privesc numai organizarea internă și funcționarea acestuia.

2. Aceste prevederi sunt constituționale numai în măsura în care nu reglementează materii care, potrivit dispozițiilor constituționale, pot fi reglementate numai prin alte acte juridice.

3. Statutul parlamentarilor este reglementat prin Constituție distinct de organizarea internă a Camerelor Parlamentului, de unde rezultă că regulamentele parlamentare nu pot depăși limitele organizării proprii fiecărei Camere. În general, un regulament de organizare și funcționare a unei structuri poate conține și reguli privind statutul membrilor, dar cu condiția ca legea să nu dispună ca ele să fie instituite în alt mod. Asemenea limitări sunt explicit prevăzute de Constituție. Ele rezultă atât din structurarea dispozițiilor privind Parlamentul, cât și din conținutul textelor constituționale ale art. 68, potrivit căruia alte incompatibilități decât cele prevăzute de acest articol, privind statutul de parlamentar, se stabilesc prin lege organică, și ale art. 71, potrivit căruia cuantumul indemnizației și celelalte drepturi cuvenite parlamentarilor se stabilesc prin lege. Ca atare, față de aceste dispoziții rezultă intenția incontestabilă a Constituanței de a scoate anumite reglementări din sfera de reglementare a regulamentelor parlamentare. Mai mult, dispozițiile constituționale menționate urmăresc să realizeze o simetrie între reglementările cuprinse în regulamentele celor două Camere parlamentare, din moment ce acestea din urmă au aceeași legitimitate și aceleași împuterniciri, cu mici deosebiri, ceea ce implică, desigur, ca deputații și senatorii să aibă același statut.

4. Regulamentul Senatului fiind aprobat printr-o hotărâre și reglementând organizarea internă, proprie Senatului, prevederile sale nu pot stabili drepturi și obligații decât pentru senatori, precum și pentru autoritățile, demnitarii și funcționarii publici, în funcție de raporturile constituționale pe care le au cu Senatul. Ca atare, prin Regulamentul Senatului nu se pot stabili drepturi și mai ales obligații în sarcina unor subiecte de drept din afara Senatului, subiecte de drept

care nu se încadrează în cele circumstanțiate mai înainte. Asemenea prevederi pot cuprinde numai legile, în accepțiunea de acte juridice ale Parlamentului.

5. Regulamentul Senatului fiind un act juridic inferior Constituției și legilor nu poate cuprinde reguli de fond ce sunt de domeniul acestora, dar poate cuprinde reguli de procedură pentru realizarea reglementărilor înstituite de Constituție sau lege. Aceste reguli procedurale pot numai să permită valorificarea dispozițiilor constituționale și legale, neputându-le afecta domeniul de reglementare sau conținutul.

6. Unele articole din Regulamentul Senatului reproduc fidel prevederile Constituției, procedeu utilizat în legislația românească. În asemenea situații, constituționalitatea dispozițiilor respective este evidentă.

Ținând seama de cele arătate cu privire la locul și rolul regulamentelor parlamentare, precum și la sfera lor de cuprindere, se constată că următoarele prevederi din Regulamentul Senatului sunt neconstituționale :

1. Potrivit art. 7 din regulament, comisia de validare poate propune invalidarea alegerii unui senator numai în cazul în care constată că alegerea acestuia s-a făcut prin fraudă electorală. Întrucât, în temeiul art. 67 alin. (1) din Constituție, senatorii intră în exercițiul mandatului de la data întrunirii legale a Senatului, sub condiția validării, rezultă că restrângerea invalidării doar la fraudă electorală este neconstituțională. Regimul juridic al fraudei electorale este prevăzut de art. 25 alin. (1) lit. f) și alin. (3) din Legea nr. 68/1992, astfel încât dispoziția regulamentară își găsește aplicarea doar dacă prevederile legale ce definesc acest regim ar fi încălcate, ceea ce exclude însă controlul îndeplinirii celorlalte aspecte de care depinde legalitatea alegerii, cum sunt respectarea sistemului de eligibilități și a celorlalte condiții pentru a candida, soluționarea contestațiilor de către birourile electorale și instanțele judecătorești, respectarea prevederilor legale referitoare la atribuirea mandatelor etc. Frauda electorală poate avea ca efect numai repetarea alegerii, astfel că invalidarea mandatului este nu numai în caz de fraudă, dar și în caz de încălcare a celorlalte condiții de care depinde legalitatea obținerii acestuia. De aceea validarea poate avea numai semnificația întrunirii condițiilor constituționale și a celorlalte condiții legale de care depinde obținerea acestuia.

2. Potrivit art. 13 alineatul ultim, senatorii aleși pe listele aceluiași partid sau ale aceleiași formațiuni politice nu pot constitui decât un singur grup parlamentar. Ca atare, prevederea este conformă art. 61 alin. (3) din Constituție. Dar, întrucât exclude posibilitatea constituirii unui grup parlamentar prin înrudire politică, în ipoteza în care senatorii unui partid sau formațiune politică nu întrunesc numărul necesar prevăzut la alin. 2 al art. 13 pentru a constitui un grup distinct, alineatul ultim al art. 13 apare ca neconstituțional. Această consecință încalcă dreptul subiectiv al senatorilor de a se organiza în grupuri parlamentare, prevăzut de art. 61 alin. (3) din Constituție și de alin. 1 al art. 13 din regulament.

3. Prevederile art. 14 alin. 2 și 3 din regulament referitoare la interdicția trecerii senatorilor de la un grup parlamentar la altul sau de a se afilia unui grup parlamentar dacă au părăsit grupul din care făceau parte, care au valoarea unor sancțiuni pentru părăsirea unui grup parlamentar, sunt neconstituționale, în-

trucât atât părăsirea unui grup, cât și trecerea sau afilierea ulterioară la altul, constituie modalități ale exercitării unuia și aceluiași drept constituțional, prevăzut de art. 61 alin. (3) din Constituție și de alin. 1 al art. 13 din regulament.

Așa cum s-a precizat în Decizia Curții Constituționale nr. 44/1993, parlamentarul „are facultatea constituțională de a adera la un grup parlamentar sau altul în funcție de opțiunile sale, de a se transfera de la un grup parlamentar la altul sau de a se declara independent față de toate grupurile parlamentare. Nici o altă normă juridică, legală sau regulamentară, nu poate contraveni acestor dispoziții constituționale”. Din prevederile art. 14 alin. 2 și 3 rezultă însă că singura posibilitate a unui senator ce a părăsit un grup parlamentar este, dacă înțelege să-și exercite dreptul său prevăzut de art. 61 alin. (3) din Constituție, să se reîntoarcă la grupul pe care l-a părăsit. Această consecință încalcă nu numai prevederea constituțională sus-menționată, dar și libertatea opțiunii politice, ca și cum aceasta s-ar putea întemeia altfel decât pe liberul consimțământ al senatorilor. Argumentul dedus din alegerea senatorilor pe lista unui partid politic sau, în cazul coalițiilor electorale, la propunerea partidelor din coaliție, nu poate justifica interdicțiile respective, cât timp, pe de o parte, prin vot se alege nu partide, ci parlamentari, partidele având numai rolul de mediator între corpul electoral și Parlament, pentru constituirea acestuia prin votul alegătorilor, iar, pe de altă parte, potrivit art. 66 din Constituție, în exercitarea mandatului, senatorii sunt în serviciul poporului, nu al partidului care le-a mijlocit alegerea (în acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. 44/1993). De aceea, pentru ca opțiunile politice reprezentate în Parlament să corespundă modificărilor produse în opinia publică, schimbarea orientărilor politice este un proces inevitabil care, dacă nu se reflectă și în compunerea grupurilor parlamentare, ar putea conduce la o necorelare între reprezentativitatea opțiunilor politice din Parlament și din societate.

4. Interdicția senatorilor independenți de a constitui un grup parlamentar, prevăzută de art. 14 alineatul ultim din regulament, este neconstituțională întrucât încalcă libertatea lor de opțiune, obligându-i, dacă vor să-și exercite dreptul constituțional de a forma un grup parlamentar, să recurgă exclusiv la posibilitatea de a se afilia la un grup parlamentar existent, potrivit art. 14 alin. 1.

Cele arătate cu privire la părăsirea unui grup parlamentar sau la trecerea de la un grup parlamentar la altul, inclusiv afilierea, nu împiedică posibilitatea de a se stabili anumite reguli specifice ipotezelor avute în vedere pentru a nu se destabiliza activitatea parlamentară pe perioada desfășurării sesiunii. Una dintre rațiunile regulamentului este tocmai asigurarea eficacității acestei activități. Astfel, în considerarea, de exemplu, a faptului că alegerea Biroului permanent se face la începutul fiecărei sesiuni, orice modificare a compoziției grupurilor ar putea fi corelată cu această regulă. Asemenea norme se găsesc și în practica altor parlamente, nu sunt neconstituționale întrucât constituie modalități de exercitare a dreptului senatorilor de a se constitui în grupuri parlamentare ținând seama și de cerințele stabilității organelor de lucru ale Senatului.

5. Potrivit art. 22 din regulament, cererea pentru revocarea unui membru al Biroului permanent poate fi făcută de un grup parlamentar. Posibilitatea oricărui grup parlamentar de a face această cerere, și nu doar a celui al cărui reprezentant este membrul, este contrară art. 61 alin. (5) din Constituție, conform căruia Biroul permanent se alcătuiește potrivit configurației politice a Senatului, întrucât revocarea reprezintă o modalitate simetrică cu desemnarea membrului pentru a fi ales în Biroul permanent. Deci, atât desemnarea cât și revocarea sunt supuse imperativelor art. 61 alin. (5) din Constituție.

6. La art. 26 alin. 2 din regulament se prevede că în perioada în care președintele Senatului asigură interimatul funcției de Președinte al României, atribuțiile președintelui Senatului se exercită de către unul dintre vicepreședinți, ales de Senat. Această prevedere este neconstituțională pentru următoarele motive :

a) rezultă că, pe perioada interimatului funcției prezidențiale, președintele Senatului își păstrează această calitate, dar nu o exercită; însă Președintele României interimar are statutul constituțional al funcției prezidențiale, cu singura excepție a exercitării atribuțiilor prevăzute la art. 88—90 din Constituție (dreptul de a adresa mesaje Parlamentului, de a-l dizolva și de a declanșa referendumul consultativ), după cum prevede art. 97 alin. (2) din Constituție ; de aceea președintelui interimar îi sunt opozabile prevederile art. 84 alin. (1) din Constituție referitoare la incompatibilitatea Președintelui României de a fi membru al unui partid sau de a îndeplini orice altă funcție publică sau privată ; din două puncte de vedere prevederea art. 26 alin. 2 din regulament este neconstituțională, și anume :

— incompatibilitatea dintre funcții nu este între exercițiul lor, ci între deținerea lor ; deci, în caz de incompatibilitate, aceeași persoană nu poate fi titulara funcțiilor incompatibile, fără nici o considerare după cum ea le exercită sau nu le exercită, așa cum în mod corect rezultă din prevederile art. 156 alin. 1 din regulament ; în consecință, calitatea de Președinte al României, chiar cu titlu interimar, nu poate fi cumulată cu aceea de președinte al Senatului, chiar dacă exercitarea acestei calități este suspendată ;

— incompatibilitatea funcției prezidențiale privește și apartenența politică a președintelui Senatului, apartenență de care, însă, este legată calitatea sa parlamentară ;

b) suspendarea exercitării funcției de președinte al Senatului este neconstituțională, întrucât, potrivit art. 61 alin. (2) din Constituție, alegerea acestuia este pe durata mandatului Senatului, excluzându-se astfel posibilitatea de a fi întreruptă pe perioada suspendării ; cu alte cuvinte, exercitarea funcției de președinte al Senatului este continuă, ca și durata mandatului pentru care președintele Senatului a fost ales ; înlocuirea președintelui, când este absent, de către unul dintre vicepreședinți, nu are semnificația întreruperii exercitării funcției, întrucât este doar o modalitate de a se asigura continuitatea exercitării ei ;

c) înlocuitorul președintelui Senatului, pe perioada cât acesta este suspendat din exercițiul funcției, are statutul juridic al unui președinte interimar, soluție neconstituțională întrucât, potrivit art. 61 alin. (2) din Constituție, președintele Senatului nu poate fi decât președinte de legislatură.

7. La art. 55 alin. 4 din regulament se prevede dreptul comisiei permanente de a invita pentru audiere, în cadrul anchetei cu care a fost însărcinată,

orice persoană care are o calitate oficială, cu excepțiile prevăzute în continuare, iar la art. 57 alin. 3 se prevede dreptul comisiei de anchetă de a invita la audiere orice persoană. Referirea la *orice persoană*, indiferent că are sau nu are o calitate oficială, este neconstituțională întrucât excede limitele controlului parlamentar ce se poate exercita, în principal, asupra Guvernului și serviciilor publice, dar nu asupra Președintelui României, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 84 alin. (3) și de art. 95 din Constituție — aceasta fiind însă de competența constituțională a Camerelor reunite în ședință comună —, precum și, în temeiul principiului separației puterilor în stat, nici asupra judecătorilor (nu doar celor de la Curtea Supremă de Justiție, cum se prevede la art. 55 alin. 4 din regulament), potrivit art. 133 alin. (2) din Constituție. De asemenea, invitarea unui cetățean, ca martor sau în oricare altă calitate, având în vedere caracterul obligatoriu al prezenței acestuia, se poate face numai cu respectarea dispozițiilor constituționale privind libertățile cetățenești și justiția.

8. Dispoziția de la art. 63 alin. 2 din regulament, potrivit căreia actele cu caracter politic se adoptă prin hotărâre, este neconstituțională deoarece un act politic nu se poate adopta printr-un act care, potrivit art. 64 din Constituție, constituie un act cu efecte juridice. Aceste consecințe, în mod inevitabil, ar modifica natura și efectele actului politic. În mod corespunzător se impune și adaptarea art. 103.

9. La art. 67 din regulament privind solicitările Președintelui României, referirea la mesajele prezidențiale este neconstituțională întrucât, potrivit art. 62 alin. (2) lit. a) din Constituție, acestea se primesc de Camerele Parlamentului întrunite în ședință comună.

10. La art. 69 alin. 1 din regulament se omite nejustificat inițiativa de revizuire a Constituției, deși aceasta constituie o modalitate specializată a inițiativei legislative care, în structura Constituției, se referă la toate categoriile de legi prevăzute de art. 72 alin. (1) din Constituție. Cu privire la legile constituționale, se face referire numai la art. 103 alin. 2 și art. 110 din Regulament, astfel că din acest punct de vedere există o necorelare de ordin constituțional nu numai între prevederile regulamentului, dar și cu dispozițiile art. 146 și art. 147 din Constituție, întrucât procedura parlamentară de revizuire este reglementată numai parțial și incomplet.

11. Prevederile alin. 4 al art. 69 din regulament referitoare la solicitarea avizului Consiliului Legislativ sunt abrogate, potrivit art. 11 din Legea nr. 73/1993 și art. 78 din Constituție, astfel încât menținerea în continuare a acestor prevederi în cuprinsul regulamentului este neconstituțională.

De asemenea, la alin. 5 al art. 69, referirea la „condițiile constituționale” pentru exercitarea inițiativei populare este contrară prevederilor art. 144 lit. h) din Constituție, care se referă la toate condițiile de exercitare a acestei inițiative, atât constituționale, cât și legale, așa cum rezultă, de altfel, din prevederile art. 36 al Legii nr. 73/1993 din cele ale art. 12 din Legea nr. 73/1993.

12. Posibilitatea retragerii acreditării reprezentantului mijlocului de transport ca masă, potrivit art. 89 alin. 5 din regulament, este neconstituțională întrucât

incalcă dreptul la informație, prevăzut de art. 31 alin. (1) din Constituție și, având caracterul unei sancțiuni, intră sub incidența art. 30 alin. (8) din Constituție, potrivit căruia delictele de presă se stabilesc prin lege.

13. Referirea la „cворum“ de la alin. 1 și prevederile alin. 2 ale art. 110 din regulament sunt neconstituționale. De altfel, ele sunt și inaplicabile, cum ar fi dispoziția art. 110 alin. 1 lit. c), iar problema cворumului este reglementată de art. 93 din regulament, în concordanță cu art. 64 din Constituție. În concluzie, confuzia dintre cворum și majoritatea necesară adoptării unui act este neconstituțională cât timp fiecare este reglementată separat în Constituție, prin art. 64 și, respectiv, art. 74, iar, prin natura lor, corespund unor finalități deosebite: cворumul pentru a asigura o prezență minimă, iar majoritatea pentru formarea voinței de care depinde adoptarea unei măsuri sau a unui act. În acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. 4/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 13 ianuarie 1994.

14. Prevederea din alin. 2 al art. 112 din regulament, referitoare la obligația Camerei Deputaților de a comunica legea adoptată Guvernului și Curții Supreme de Justiție, prevederea de la alin. 4 al aceluiași articol, privind obligația președintelui Camerei Deputaților de a trimite legea adoptată spre promulgare, ca și prevederile art. 120, privind obligațiile Camerei Deputaților în legătură cu evidența, păstrarea și trimiterea spre publicare a legilor, sunt neconstituționale, întrucât încalcă principiul autonomiei regulamentare, prevăzut de art. 61 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia regulamentele parlamentare nu pot stabili reguli obligatorii pentru alte structuri decât ale Camerei care le-a adoptat. Pentru același motiv, sunt neconstituționale prevederile alin. 1 și 3 ale art. 118, ca și referirea la termenul înăuntrul căruia Președintele României poate cere reexaminarea legii, prevăzut la alin. 2 al acestui articol. În același sens, ordinea de reexaminare prevăzută la alin. 2 — deși firească — nu este opozabilă Camerei Deputaților, iar termenul de 3 zile este aplicabil numai Senatului. Pe cale de consecință, art. 118 poate privi numai obligațiile Senatului în cadrul procedurii de reexaminare.

15. Procedura de reexaminare reglementată de art. 113 din regulament este constituțională în ce privește legile a căror neconstituționalitate a fost constatată potrivit art. 144 lit. a) din Constituție, dar nu și în ce privește Regulamentul Senatului.

Potrivit art. 145 alin. (1) din Constituție, atât legile, cât și regulamentele parlamentare, în caz de neconstituționalitate, se trimit spre reexaminare. În cadrul procedurii de reexaminare este, însă, o distincție între lege și regulament, deoarece numai obiecția de neconstituționalitate a unei legi poate fi înlăturată prin adoptarea, în aceeași formă, a legii, de către fiecare Cameră, cu o majoritate de două treimi. Rezultă, deci, că, în cazul regulamentului, reexaminarea constă în punerea de acord a prevederilor regulamentare cu dispozițiile Constituției, așa cum se prevede, de altfel, în art. 22 alin. (4) din Legea nr. 47/1992. De aceea referirea la art. 144 lit. b) din Constituție, din cuprinsul alin. 1 al art. 113, este neconstituțională, raportul Comisiei juridice de numiri, disciplină, imunități și validări, în cazul reexaminării regulamentului, neputând avea ca obiect dezbaterea obiecției de neconstituționalitate, ci asigurarea punerii de acord a prevederilor regulamentului cu dispozițiile legii fundamentale.

16. Precizarea referitoare la comisia de anchetă, de la alin. 1 al art. 122 din regulament, și anume „consti-

tuită în acest scop“, este neconstituțională, întrucât presupune ca acea comisie să fie constituită numai în scopul respectiv, pe când urmărirea penală a membrilor Guvernului, pentru fapte săvârșite în exercițiul funcției lor, potrivit art. 103 alin. (2) din Constituție, ar putea fi justificată de dezbaterăa unei anchete ce a avut un alt obiectiv. La această concluzie conduc și limitările prevăzute de art. 55 alin. 9 și art. 57 alin. 1 din regulament referitoare numai la înștiințarea Președintelui României sau a primului-ministru. În schimb, dacă se elimină precizarea sus-menționată, aceste limitări nu au decât valoarea unor ipoteze care, în nici un fel, nu împiedică Senatul de a-și exercita prerogativa constituțională prevăzută de art. 108 alin. (2) din Constituție.

17. Prevederile art. 142 din regulament, în măsura în care instituie o relație juridică directă între senator și autoritățile publice ale administrației locale, administrației județene și ale serviciilor publice descentralizate în județe sau de interes județean, sunt neconstituționale, tinând seama de prevederile art. 110 din Constituție, potrivit cărora informarea senatorilor se face de Cameră, de comisia parlamentară sau sub controlul acestora, așa cum s-a prevăzut la art. 141 din regulament în ce privește informarea de la organele centrale ale administrației publice.

Prevederea regulamentară deplasează calitatea de titular al dreptului de informare de la Cameră și comisiile parlamentare la senator, deși constituie un aspect al controlului parlamentar care nu poate fi conceput ca un atribut personal al senatorului. O asemenea soluție este contrară autonomiei administrative și pluralismului politic pe plan local, întrucât ar putea fi exercitată cu referire la aspectele confidențiale, privind procesul de elaborare a unei decizii, precum și în dauna opțiunii politice pe plan local, dacă aceasta este diferită de aceea a partidului din care face parte senatorul.

18. La art. 149 alin. 2 din regulament, referirea, fără nici o circumstanțiere, la protejarea senatorilor împotriva urmăririlor judiciare este neconstituțională întrucât, potrivit art. 69 din Constituție, ea privește doar urmărirea judiciară penală sau contravențională abuzivă, așa încât poate fi ridicată de Cameră, precum și numai pe perioada mandatului, fiind legată de calitatea de senator. Numai independența opiniilor, prevăzută la alin. 3 al acestui articol, are, conform art. 70 din Constituție, un caracter absolut.

19. Potrivit art. 69 alin. (1) din Constituție, senatorul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat sau trimis în judecată, penală sau contravențională, fără încuviințarea Senatului.

Rezultă din această prevedere constituțională că imunitatea parlamentară constituie o măsură de protecție constituțională a mandatului parlamentar, astfel încât, având în vedere caracterul său imperativ, ea nu poate fi nici extinsă și nici restrânsă printr-un act subordonat Constituției. Esența acestei protecții constă în aceea că poate fi ridicată numai de Cameră și numai în considerarea temeiului de fapt și de drept care justifică reținerea, arestarea, percheziționarea sau trimiterea în judecată, penală sau contravențională, a senatorului.

Art. 149 alin. 5 și 8 din regulament adaugă, însă, o nouă modalitate de înlăturare a imunității parlamentare: suspendarea imunității parlamentare. Această modalitate este neconstituțională pentru următoarele motive:

— imunitatea parlamentară și ridicarea ei fiind relementate de Constituție, regulamentul, ca și legea de altfel, nu pot modifica acest regim; prin regulament se pot stabili numai normele procedurale de aplicare în cadrul activității parlamentare;

— suspendarea imunității înlătură, pe perioada suspendării, protecția constituțională pe care o reprezintă imunitatea parlamentară; potrivit art. 69 alin. (1) din Constituție, această protecție, însă, nu poate fi înlăturată pe o durată de timp, ci numai întreruptă în vederea aplicării unei norme procedurale coercitive pe care o reprezintă reținerea, arestarea, percheziția sau trimiterea în judecată penală ori contravențională, în funcție de un motiv determinat și în limitele acestui motiv; de aceea suspendarea imunității modifică statutul constituțional al senatorului, ceea ce este contrar naturii juridice a regulamentului, ca act subordonat Constituției;

— în afară de faptul că suspendarea imunității este o modalitate ce nu se regăsește în general într-un regim democratic, întrucât este contrară rațiunii însăși a imunității parlamentare, permițând ca o minoritate politică indezirabilă să fie supusă unui regim discriminatoriu, este de observat că grupul parlamentar, senatorul, deputatul și Comisia juridică de numiri, disciplină, imunități și validări nu sunt subiecte ale represiei penale pentru a fi în drept să ceară ridicarea impedimentului constituțional pentru declanșarea acestei represii pe care o reprezintă imunitatea parlamentară; în ce privește referirea la deputați, menționăm că ea este contrară și principiului autonomiei regulamentare, instituit prin art. 61 alin. (1) din Constituție.

20. Art. 150 din regulament este neconstituțional întrucât constituie o normă de incriminare care, potrivit art. 72 alin. (3) lit. f) din Constituție, poate fi instituită numai prin lege organică. Chiar dacă ar fi interpretată ca o regulă de interpretare obligatorie a unei dispoziții penale, ea ar putea fi instituită tot numai prin lege. De aceea art. 150 din regulament încalcă un domeniu rezervat de Constituție legii organice. Dar art. 150 din regulament este neconstituțional și pentru că vine în contradicție cu principiul separației puterilor, constituind o ingerință în activitatea judiciară, contrară prevederilor art. 123 alin. (2) din Constituție conform cărora judecătoria se supun numai legii.

21. Prevederile art. 154 și ale art. 155 din regulament sunt neconstituționale întrucât, potrivit art. 68 alin. (3) din Constituție, alte incompatibilități decât cele prevăzute la alin. (1) și (2) ale acestui articol se stabilesc prin lege organică. Instituirea incompatibilităților constituie un domeniu rezervat legii organice deoarece modifică statutul legal al celor avuți în vedere.

Din alt punct de vedere, statutul senatorului nu poate fi diferit de cel al deputatului, ținând seama de prevederile secțiunii a 2-a a capitolului I din titlul III al Constituției, în care prevederile referitoare la acest statut sunt aceleași pentru membrii celor două Camere. Această caracteristică corespunde egalității constituționale a celor două Camere. De aceea incompatibilitățile nu pot fi diferite.

În fine, este de observat că regulile ce definesc statutul parlamentarilor sunt prevăzute distinct în Constituție, în prevederile secțiunii sus-menționate, potrivit cărora dezvoltarea acestor reguli este rezervată legii organice. Pe cale de consecință, prin regulamente se pot stabili reguli procedurale interne de aplicare,

care să detalieze, sub acest aspect, în măsura necesară, regulile constituționale și legale ce definesc statutul parlamentarului și, nicidecum, să-l completeze sau să-l modifice.

Față de cele arătate, urmează a se modifica și trimiterele de la art. 156 din regulament.

22. Potrivit art. 50 alin. (2) din Constituție, cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin, în care scop depun jurământul cerut de lege. Rezultă din această prevedere că obligația depunerii jurământului poate fi instituită numai prin lege și, întrucât prin lege se înțelege actul adoptat de Parlament, sub forma legii, și promulgat de Președintele României, rezultă că obligația depunerii jurământului, prevăzută de art. 160 alin. (2), din regulament, poate fi instituită numai prin această modalitate. Funcția de parlamentar constituind o demnitate publică reprezintă o funcție publică, astfel încât îi sunt aplicabile prevederile art. 50 alin. (2) din Constituție.

În sesizarea grupului parlamentar U.D.M.R. s-a susținut că jurământul de credință ar avea semnificația unui mandat imperativ. Întrucât conținutul jurământului prevăzut de art. 82 din Constituție sau orice alt conținut similar se referă la respectarea obligațiilor constituționale ale parlamentarilor, această obiecție este neîntemeiată, respectarea legii și a supremației Constituției fiind o îndatorire a oricărui cetățean, fie că este sau că nu este parlamentar. În acest sens, obligația depunerii jurământului nu poate fi contrară principiului pluralismului politic care nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune respectul legii.

23. Prevederile art. 164 din regulament privind biroul senatorial sunt neconstituționale. Pe de o parte, ele au în vedere statutul senatorului, care, așa cum s-a arătat, sub aspectul definirii sale, este de domeniul legii, iar, pe de altă parte, instituie drepturi legate de exercițiul mandatului de senator, așa cum rezultă, de altfel, din înseși dispozițiile alin. (1) al art. 164. Sub acest din urmă aspect este de menționat, însă, că, potrivit art. 71 din Constituție, asemenea drepturi se stabilesc prin lege. Art. 71 nu se referă la drepturi cu caracter personal, ci la drepturi în general, deci inclusiv la cele legate de exercițiul mandatului în circumscripția electorală.

În fond, și drepturile cu caracter personal, cum este indemnizația, sunt, în ultimă analiză, tot în considerarea mandatului de parlamentar, pentru asigurarea independenței și corectitudinii în exercitarea lui. De aceea o distincție de natură juridică între aceste drepturi și altele legate exclusiv de exercitarea mandatului este nu numai artificială, ci și contrară prevederilor art. 71 din Constituție.

Din alt punct de vedere, este de observat că biroul senatorial nu constituie o structură a serviciilor Senatului, astfel că înființarea lui nu se poate justifica pe autonomia Camerelor, ci un compartiment pentru care cheltuielile se suportă din bugetul Senatului, dar care este în serviciul senatorului, ceea ce exclude posibilitatea de a fi asimilat serviciilor prevăzute la cap. V din regulament. Totodată, este de menționat că dispozițiile art. 164 prevăd obligații patrimoniale în sarcina administrației publice locale, ceea ce încalcă principiul separației puterilor și prevederile referitoare la funcționarea acestei administrații. Pentru

aceste din urmă motive sunt neconstituționale și prevederile art. 184 din regulament.

În concluzie, biroul senatorial constituie o modalitate organizatorică a regulamentului anterior, care a devenit neconstituțională după intrarea în vigoare a Constituției actuale.

24. Alin. 2 al art. 165 din regulament este neconstituțional întrucât se referă la drepturi care, potrivit art. 71 din Constituție, se pot stabili numai prin lege.

25. Pentru același motiv și art. 167 din regulament este neconstituțional, suspendarea contractului de muncă pe perioada exercitării mandatului de parlamentar constituind, de asemenea, un drept care, potrivit art. 71 din Constituție, este expres rezervat legii.

26. În același sens, art. 169 din regulament privind concediile senatorilor este neconstituțional, potrivit art. 71 din Constituție acest drept putând fi instituit numai prin lege.

27. Potrivit art. 61 alin. (1) din Constituție, autonomia parlamentară exclude posibilitatea ca prin regulamentul unei Camere să se stabilească drepturi sau obligații pentru parlamentarii celeilalte Camere.

De aceea referirea de la art. 177¹ din regulament la posibilitatea aplicării sancțiunii disciplinare la sesizarea unui grup parlamentar din Camera Deputaților sau a unui deputat, cât și dreptul acestora de a contesta o hotărâre a Biroului permanent al Senatului, sunt neconstituționale.

Posibilitatea utilizării represiunii disciplinare în disputa politică, pe care o creează art. 177¹ din regulament, și eliminarea președintelui Senatului dintre subiecții acțiunii disciplinare, deși acesta reprezintă Camera în întregul său, este o modalitate care cu greu s-ar putea încadra în conceptul de democrație parlamentară, întrucât ar putea veni în conflict cu principiul prevăzut de art. 70 din Constituție privind independența opiniilor.

Față de cele arătate, având în vedere prevederile art. 144 lit. b) din Constituție, Regulamentul Senatului și prevederile Legii nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Constată că următoarele prevederi din Regulamentul Senatului sunt neconstituționale: art. 7; art. 13 alineatul ultim în măsura în care interzice constituirea unui grup parlamentar prin înrudire politică, în cazul în care senatorii unui partid sau formațiune politică

nu întrunesc numărul necesar pentru a constitui un grup distinct; art. 14 alin. 2 și 3 în ce privește interdicția trecerii senatorilor de la un grup parlamentar la altul sau de a se afilia la un grup parlamentar dacă au părăsit grupul din care făceau parte; art. 14 alineatul ultim în ce privește interdicția senatorilor independenți de a constitui un grup parlamentar; art. 22 în ce privește posibilitatea oricărui grup parlamentar de a cere revocarea unui membru al biroului permanent; art. 26 alin. 2; art. 55 alin. 4 și art. 57 alin. 3 în ce privește extinderea anchetei parlamentare peste limitele sale constituționale, cum ar fi asupra judecătorilor sau asupra Președintelui României în alte cazuri decât cele prevăzute de Constituție; art. 63 alin. 2 și, în mod corespunzător, art. 103; art. 67 în ce privește referirea la mesajele prezidențiale; art. 69 alin. 1 în ce privește omiterea inițiativei de revizuire a Constituției; alin. 4 al art. 69 precum și limitarea doar la condițiile constituționale ale inițiativei populare de la alin. 5 al aceluiași articol; art. 89 alin. 5 în ce privește posibilitatea retragerii acreditării reprezentantului mijlocului de informare în masă: referirea la „civorum” de la alin. 1 al art. 110 și prevederile alin. 2 al aceluiași articol; alin. 2 al art. 112 în ce privește obligațiile Camerei Deputaților și alin. 4 al aceluiași articol și, în mod corespunzător, art. 120; prevederile alin. 1 și 3 ale art. 118 și referirea la termenul în care Președintele României poate cere reexaminarea legii sau la ordinea în care are loc reexaminarea, cu excepția cazului în care Senatul a fost primul sesizat, de la alin. 2 al aceluiași articol; art. 113 în ce privește reexaminarea Regulamentului Senatului pentru punerea sa de acord cu prevederile Constituției; precizarea referitoare la comisia de anchetă „constituită în acest scop” de la art. 122 alin. 1; art. 142 în sensul de a se asigura informarea senatorului prin intermediul sau sub controlul Camerei ori comisiei parlamentare; art. 149 alin. 2 în ce privește circumstanțierea imunității parlamentare; art. 149 alin. 5 și 8 în ce privește suspendarea imunității parlamentare; art. 150; art. 154; art. 155; art. 160 alin. 2; art. 164; art. 165 alin. 2; art. 167; art. 169; art. 177¹ în ce privește referirile la Camera Deputaților și deputați și art. 184.

2. Prezenta decizie se comunică Senatului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deliberarea a avut loc la data de 17 mai 1994 și la ea au participat Vasile Gionea, președinte, Viorel Mihai Ciobanu, Mihai Constantinăscu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Florin Bucur Vasilescu și Victor Dan Zlătescu, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. dr. VASILE GIONEA

Magistrat-asistent,
Florentina Ceangu

București, 17 mai 1994.
Nr. 46.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Prin Hotărârea Guvernului nr. 358/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 137 din 1 iulie 1991, a fost înființată Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, sub autoritatea Camerei Deputaților, care are obligația publicării în Monitorul Oficial al României a actelor normative, nepublicarea lor atrăgând inexistența acestora.

Pentru a cunoaște legislația ce a fost adoptată după Revoluția din Decembrie 1989, pentru a fi informați cu privire la dezbaterile parlamentare, pentru a putea contacta partenerul de afaceri pe care îl doriți, pentru efectuarea formalităților de publicitate prevăzute de lege, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, prin Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București, invită societățile comerciale, întreprinzătorii particulari din țară și din străinătate, precum și pe toți cei interesați, să se adreseze în acest scop zilnic între orele 8.00—13.00 la telefon 6.11.77.02 sau direct la sediul acestuia din str. Blanduziei nr. 1, sector 2.

Aducem, pe această cale, la cunoștință că, începând cu data de 1 ianuarie 1994, prețurile practicate de regie pentru publicațiile sale, la care puteți face abonamente la oficiile poștale, sunt următoarele:

	<u>lei/trimestru</u>
● MONITORUL OFICIAL, Partea I, română	12.600
● MONITORUL OFICIAL, Partea I, maghiară (ROMÂNIA HIVATALOS KÖZLÖNYE)	27.600 (pentru trim. II/1994)
● MONITORUL OFICIAL, Partea a II-a	51.840
● MONITORUL OFICIAL, Partea a III-a	9.600
● MONITORUL OFICIAL, Partea a IV-a	86.400
● COLECȚIA LEGISLAȚIA ROMÂNIEI	6.000
● COLECȚIA DE HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ȘI ALTE ACTE NORMATIVE	13.500

Tarifele aplicate pentru publicațiile prevăzute de lege a fi inserate în „Monitorul Oficial”, de la data de 1 ianuarie 1994, sunt următoarele:

	<u>lei</u>
1. MONITORUL OFICIAL, Partea a III-a	
— pierderi de acte, de sigilii, ștampile, schimbări de nume, citații emise de instanțele judecătorești și notariatele de stat	per anunț 5.000
— acte procedurale ale instanțelor judecătorești a căror publicare este prevăzută de lege	per anunț 7.000
— extras-cerere pentru dobândirea sau renunțarea la cetățenia română	per anunț 12.000
— concursuri de ocupare de posturi didactice în învățământul superior	per cuvânt 100
— anunț privind examenul de capacitate pentru magistrați	per cuvânt 100
2. MONITORUL OFICIAL, Partea a IV-a	
— publicarea sentințelor judecătorești privind înființarea societăților comerciale	per anunț 55.000
— bilanțuri și conturi de profit și pierderi	per anunț 20.000
— modificări de capital social	per anunț 4.000
— lista activelor scoase la licitație sau a societăților comerciale propuse pentru privatizare	per poziție 10.000
— acte adiționale precum și alte publicații ale agenților economici, sub formă de text, a căror publicare este prevăzută de lege	per pagină manuscris 26.000
— publicații cu prezentare tabelară	per rând coloană 1.300
— anunț pentru licitație în vederea acordării unei concesiuni aprobate de Guvern	per anunț 9.000

Plata publicațiilor cuprinse în Partea a III-a și Partea a IV-a se va face prin mandat poștal pe adresa: Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, calea 13 Septembrie — Casa Republicii, sector 5, București, cont de decontare 30.98.12.301 B.C.R.—S.M.B. sau cu dispoziție de plată.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, calea 13 Septembrie — Palatul Parlamentului, sector 5, cont 30.98.12.301 B.C.R.—S.M.B.
Adresa pentru publicitate: Serviciul relații cu publicul și agenți economici, București, str. Blanduziei nr. 1, sector 2, telefon 6.11.77.02.
Tiparul: Tipografia „Monitorul Oficial”, București, str. Jiului nr. 163, sector 1, telefon 6.68.55.